

Fonološki razvoj otroka

O'Grady et al. 1996

Golden, M., 1996, 9. poglavje

1. Predjezikovno obdobje

- Ločevanje govornih glasov od ostalih; že pri novorojencu
- Pri starosti 1 m: ločevanje med nekaterimi glasovi: [ba] [pa]
- Nezmožnost prepoznavanja vloge glasu pri pomenu (do 18 m)

Show me *pok/bok*.

1.1. Gruljenje in blebetanje

- 2-4 m: gruljenje; mehkonobno oglašanje
- 6-8 m: blebetanje; oglašanje z glasovi jezika; obvladovanje vokalnega aparata;
- Slušna prizadetost;
- Različni jeziki – podoben vzorec blebetanja (tabela 12.1; 15 jezikov, angleščina, tajščina, japonsščina, arabščina, hindi, itd.)

Table 12.1 Cross-linguistic similarities in babbling

<i>Frequently found consonants</i>	<i>Infrequently found consonants</i>
p b m	f v θ ð
t d n	ʃ ʒ tʃ dʒ
k g	l r ŋ
s h w j	

2. Jezikovno obdobje

- 12 m – prve besede;
- Blebetanje se nadaljuje še nekaj tednov;
- Vrstni red usvajanja glasov:
 - zaporniki pred ostalimi soglasniki
 - Ustnični prvi, sledijo zobnojezični (alveolarni), mehkonobnojezični (velarni), zadlesničnojezični (palatoalveolarni); zadnji so interdentalni
 - Fonemski kontrasti najprej na začetku besede: *pat-bat* (proti *mop-mob*)

Soglasniški inventar pri starosti 2 leti: tabela 12.2;

Table 12.2 Typical consonant inventory at age two

<i>Stops</i>	<i>Fricatives</i>	<i>Other</i>
p b m	f	w
t d n	s	
k g		

Soglasniški inventar pri starosti 4 leta: tabela 12.3.

Table 12.3 Typical consonant inventory at age four

<i>Stops</i>	<i>Fricatives</i>	<i>Affricates</i>	<i>Other</i>
p b m	f v	tʃ dʒ	w j
t d n	s z		l r
k g ŋ	ʃ		

- Vrstni red usvajanja glasov odraža inventar glasov po jezikih: glasovi, ki jih otrok usvoji zgodaj v razvoju, so bolj pogosti v jezikih kot tisti, ki jih otrok usvoji pozno.

3. Zgodnji fonetični procesi

- Lajšanje izgovarjave z zamenjavo težko izgovorljivih glasov/kombinacij glasov z lažje izgovorljivimi.

3.1. Poenostavitev zloga

Table 12.4 Reduction of consonant clusters

[s] + stop (strategy: delete [s])

stop → [tʌp]

small → [mɑ]

desk → [dɛk]

stop + liquid (strategy: delete liquid)

try → [tɹaj]

crumb → [gɹʌm]

bring → [brɪŋ]

fricative + liquid (strategy: delete liquid)

from → [fɹʌm]

sleep → [sɪjɪp]

nasal + voiceless stop (strategy: delete nasal)

bump → [bʌp]

tent → [dɛt]

3.2. Izbris končnega soglasnika

dog → [da]

bus → [b^h]

boot → [buw]

3.3. Zamenjava glasu

Table 12.5 Substitution in early speech

<i>Process</i>	<i>Example</i>	<i>Change</i>
Stopping (continuant → stop)	sing → [tɪŋ]	s → t
	sea → [tɪj]	s → t
	zebra → [dɪjbrə]	z → d
	thing → [tɪŋ]	θ → t
	this → [dɪt]	ð → d, s → t
	shoes → [tuwd]	ʃ → t, z → d
Fronting	ship → [sɪp]	ʃ → s
	jump → [dʒʌmp]	dʒ → dz
	chalk → [tʃɔk]	tʃ → ts
	go → [dɔu]	g → d
Gliding	lion → [jajŋ]	l → j
	laughing → [jæfɪŋ]	l → j
	look → [wʊk]	l → w
	rock → [wɔk]	r → w
	story → [stowɪj]	r → w
Denasalization	spoon → [buwd]	n → d
	jam → [dæb]	m → b
	room → [wuwb]	m → b

3.4. Asimilacija

- Asimilacija/prilikovanje po zvenečnosti:

tell [dʔ]

pig [bɪg]

push [bʰs]

soup [zuwp]

4. Produkcija in percepcija

- Percepcija je pred produkcijo.

One of us, for instance, spoke to a child who called his inflated plastic fish a *fis*. In imitation of the child's pronunciation, the observer said: "This is your *fis*?" "No," said the child, "my *fis*." He continued to reject the adult's imitation until he was told, "That is your fish." "Yes," he said, "my *fis*."